

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Державної служби
статистики України

від 10 грудня 2019р. № 395

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ВИКИДІВ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН
ВІД ПЕРЕСУВНИХ ДЖЕРЕЛ ЗАБРУДНЕННЯ**

Київ – 2019

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України Прокопенко О. М.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього державного статистичного спостереження та визначають систему його показників.

Методологічні положення підготували фахівці відділу екологічних рахунків і статистики навколишнього середовища департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 12.07.2019 № 14).

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601
- телефони: (044) 287-02-38
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- вебсайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова	4
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Загальні положення	5
II. Основні поняття та терміни.....	5
III. Методологічні й організаційні засади проведення державного статистичного спостереження.....	5
1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження	6
3. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
IV. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних.....	7
1. Методи проведення державного статистичного спостереження.....	7
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження.....	7
V. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження..	9
VI. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження	9
VII. Поширення результатів державного статистичного спостереження.....	10
VIII. Перегляд даних державного статистичного спостереження	11
Додатки:	
Додаток 1. Основні джерела інформації для державного статистичного спостереження	12
Додаток 2. Перелік категорій пересувних джерел забруднення.....	14
Список використаних джерел.....	15

Передмова

Метою розроблення цих Методологічних положень є визначення системи показників, методів проведення державного статистичного спостереження щодо викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Скорочення та умовні позначення

ВВП	– валовий внутрішній продукт
ДСС	– державне статистичне спостереження
Євростат	– Статистична служба Європейського Союзу
ЄЕК ООН	– Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй
ЄАНС	– Європейське агентство з навколишнього середовища
ЄПМО	– Європейська програма моніторингу та оцінки
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки
КОАТУУ	– Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають систему показників, методи та правила проведення державного статистичного спостереження щодо викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення (далі – ДСС), формування та поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах Закону України "Про державну статистику" та ураховують положення наказів Держстату від 15.02.2017 № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики", від 17.08.2018 № 170 "Про затвердження принципів діяльності органів державної статистики України".

3. При розробці Методологічних положень враховані положення міжнародного стандарту оцінки кадастрів викидів, визначених у Керівництві ЄПМО/ЄАНС з інвентаризації викидів забруднюючих речовин 2016 року, та Методологічних положень зі складання рахунку викидів у атмосферне повітря, затверджених наказом Держстату від 19.10.2015 № 298 (зі змінами).

II. Основні поняття та терміни

Для цілей цих Методологічних положень терміни й поняття вживаються в значеннях, визначених статтею 1 Закону України "Про охорону атмосферного повітря", пунктом 1.14 Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.02.1995 № 7, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15.03.1995 за № 61/597, пунктами 20, 42, 52, 75 глосарію до плану статистичного спостереження, затвердженим наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498.

III. Методологічні й організаційні засади проведення державного статистичного спостереження

1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження

1. Метою проведення ДСС є формування інформації про кількість забруднюючих речовин, які надходять у атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення, для інформаційного забезпечення аналізу явища забруднення атмосферного повітря транспортом, складання рахунку викидів у атмосферне повітря і забезпечення потреб користувачів.

2. ДСС охоплює діяльність одиниць резидентів на економічній території країни, в результаті якої через використання пересувних джерел забруднення в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини.

3. ДСС проводиться шляхом здійснення розрахунків на основі даних інших ДСС із використанням адміністративних даних.

4. ДСС проводиться щорічно.

2. Джерела інформації державного статистичного спостереження

1. Для розрахунку кількості викидів забруднюючих речовин використовуються дані державних статистичних спостережень, адміністративні дані та застосовуються математичні методи оцінки відсутніх даних і оцінки економічних операцій, які безпосередньо не спостерігаються статистичними спостереженнями.

2. Джерелами інформації для ДСС є зведені дані інших ДСС:

- 1) "Продаж світлих нафтопродуктів і газу";
- 2) "Використання та запаси палива";
- 3) "Енергетичний баланс України";
- 4) "Діяльність підприємств наземного транспорту";
- 5) "Чисельність та склад населення".

3. Крім того, використовуються адміністративні дані Міністерства енергетики та захисту довкілля України, Міністерства інфраструктури України та Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, а також дані Європейського агентства з навколишнього середовища та дані з вебсайту Світового банку (<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.МКТР.РР.KD>).

4. Джерела інформації разом із переліком показників, які використовуються для ДСС, наведені у додатку 1.

3. Система показників державного статистичного спостереження

1. У рамках ДСС формуються показники:

- 1) кількість викидів забруднюючих речовин:
за видами забруднюючих речовин (діоксид сірки, діоксид азоту, оксид

азоту, аміак, метан, оксид вуглецю, неметанові леткі органічні сполуки, сажа);
за категоріями пересувних джерел забруднення (автомобільний, залізничний, річковий, морський, авіаційний транспорт, інші транспортні засоби);

за видами використаного пересувними джерелами забруднення палива (бензин, газойль/дизельне паливо, пропан і бутан скраплені, природний газ);

2) кількість викидів забруднюючих речовин на одну особу;

3) кількість викидів забруднюючих речовин на одиницю площі;

4) темп зростання/зниження викидів забруднюючих речовин на одну особу.

2. Дані щодо кількості викидів діоксиду сірки, діоксиду азоту, аміаку, оксиду вуглецю, неметанових летких органічних сполук, сажі формуються у розрахунку на одну особу, одиницю площі, одиницю ВВП за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року, за видами економічної діяльності за КВЕД, у розрізі, визначеному пунктом 1.5 розділу IV Методологічних положень зі складання рахунку викидів у атмосферне повітря, затверджених наказом Держстату від 19.10.2015 (зі змінами), за секторами економіки за КІСЕ (сектор домашніх господарств (S.14) та в цілому за секторами нефінансових корпорацій (S.11), фінансових корпорацій (S.12), загального державного управління (S.13), некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (S.15)).

IV. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних

1. Методи проведення державного статистичного спостереження

1. Дані інших ДСС за показниками, передбаченими у частині першій додатку 1 до цих Методологічних положень, отримані в електронному форматі, та дані з інших джерел, визначені у частині II додатку 1 до цих Методологічних положень, вміщуються в єдине електронне середовище для подальших розрахунків кількості викидів забруднюючих речовин.

2. Розрахунки й узагальнення інформації про викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення здійснюються із застосуванням програмного забезпечення Excel.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

1. В електронному середовищі здійснюються розрахунки показників ДСС, їх логічні контролю, а саме: перевірка правильності співвідношення окремих

значень показників, порівняння значень показників, у тому числі в динаміці (порівняння з попереднім роком).

2. Викиди в атмосферу від транспорту на рівні національної економіки є результатом розрахунків. Загальні підходи до розрахунку викидів полягають в перемноженні значень даних щодо споживання палива транспортом на специфічні для певних технологій спалення коефіцієнти викидів. Розрахунки викидів здійснюються за окремими методиками для кожної з категорій пересувних джерел забруднення, визначених у додатку 2, за видами забруднюючих речовин для кожного виду спожитого палива окремо.

3. Показник кількості викидів забруднюючих речовин розраховується за формулою:

$$K_{заг} = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^m K_{ij}, \quad (1)$$

де:

$K_{заг}$ – кількість викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення за всіма категоріями;

K_{ij} – кількість викидів j -ї забруднюючої речовини від i -го пересувного джерела забруднення;

$j = 1, 2, \dots, n$ – забруднюючі речовини;

$i = 1, 2, \dots, m$ – види пересувних джерел забруднення.

4. За результатами проведених розрахунків, контролів дані щодо кількості викидів забруднюючих речовин за кожним пересувним джерелом забруднення агрегуються та здійснюється обчислення показників ДСС, перелічених у пунктах 2-4 пункту 1 підрозділу 3 розділу III цих Методологічних положень.

5. Показник кількості викидів забруднюючих речовин на одну особу розраховується як співвідношення кількості викидів забруднюючих речовин до середньої чисельності наявного населення України.

6. Показник кількості викидів забруднюючих речовин на одиницю площі розраховується як співвідношення кількості викидів забруднюючих речовин до всієї площі України.

7. Показник кількості викидів забруднюючих речовин на одиницю ВВП за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року розраховується як співвідношення кількості викидів забруднюючих речовин до ВВП країни за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року, вираженого у міжнародних доларах.

8. Для агрегованих даних щодо кількості викидів діоксиду сірки, діоксиду азоту, аміаку, оксиду вуглецю, неметанових летких органічних сполук, сажі

здійснюються окремі розрахунки кількості викидів на одну особу, на одиницю площі, на одиницю ВВП за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року.

9. Формування показників здійснюється в цілому по Україні, регіонах та в розрізах, зазначених у пунктах 1, 2 підрозділу 3 розділу III цих Методологічних положень.

10. Під час проведення розрахунків показників ДСС застосовуються методи аналізу абсолютних і відносних величин; методи побудови та вивчення групувань; балансові методи.

V. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Для забезпечення якості даних при формуванні інформації ДСС здійснюється аналіз даних у часі (порівняння даних звітного року з попереднім роком); аналіз даних у просторі (порівняння даних за регіонами); аналіз агрегатів та розподілу даних (порівняння сумнівних агрегатів та одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад, відношення кількості викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення у регіоні до середнього рівня цього показника по Україні).

2. Публікація результатів ДСС здійснюється у липні місяці наступного за звітним року та супроводжується відповідними поясненнями щодо методології проведення ДСС та визначеннями показників.

3. З метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та показників якості результатів ДСС складається стандартний звіт з якості ДСС, який містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів ДСС за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання якості статистичних даних та процесів. Звіт розміщується на офіційному вебсайті Держстату та оновлюється в міру змін ключових метаданих ДСС (методології, процедур, процесів статистичного виробництва, класифікацій, основних статистичних показників тощо).

VI. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог статті 21 Закону України "Про державну статистику", статті 6 Закону України "Про інформацію", статті 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних методів, визначених пунктом 1 підрозділу 2 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджених наказом Держстату від 15.02.2017 № 41,

міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до положень Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського парламенту та Ради від 11.03.2009, Регламенту Комісії (ЄС) № 557/2013 від 17.06.2013.

2. Конфіденційними даними ДСС є:
дані інших ДСС, визначених у частині першій додатку 1;
агреговані статистичні дані інших ДСС, які мають ризик розкриття первинних даних щодо статистичної одиниці;
складові розрахунків, які містять зазначені вище дані.
Конфіденційні дані ДСС використовуються тільки в статистичних цілях і не оприлюднюються.

3. Статистична інформація ДСС щодо викидів у атмосферу характеризує чинники, які впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей, тому, відповідно до статті 21 Закону України "Про інформацію" та статті 22 Закону України "Про державну статистику" інформація про стан довкілля не відноситься до конфіденційної інформації.

VII. Поширення результатів державного статистичного спостереження

1. Відповідно до статті 21 Закону України "Про державну статистику" статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами спостереження оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у статистичних продуктах (статистична інформація, статистичні публікації).

Терміни оприлюднення, вихідні показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, визначаються планом державних статистичних спостережень на відповідний рік.

3. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитам користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростату, ЄЕК ООН) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитам.

VIII. Перегляд даних державного статистичного спостереження

1. За даними ДСС, передбаченими пунктом 2 підрозділу 3 розділу III цих Методологічних положень, які розраховуються із використанням даних ВВП за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року, здійснюється регулярний перегляд даних, пов'язаний з перерахунками Світовим банком ВВП за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року.

2. Перегляд цих даних здійснюється у динаміці з 1990 року щорічно у терміни, передбачені для поширення показників ДСС, відповідно до календаря оприлюднення інформації. Переглянуті дані одночасно з даними за звітний рік розміщуються на вебсайті Держстату (<http://ukrstat.gov.ua>) в розділі "Статистична інформація", підрозділ "Навколишнє середовище"/"Екологічні показники, рекомендовані ЄЕК ООН, що виробляються органами державної статистики".

3. Перегляд показників ДСС, зазначених у пункті 1 підрозділу 3 розділу III цих Методологічних положень, не здійснюється.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 4 підрозділу 2 розділу III,
пункт 1 підрозділу 1 розділу IV
пункт 2 розділу VI)

Основні джерела інформації для державного статистичного спостереження

I. Державні статистичні спостереження

Назва ДСС	Інформація, що використовується
2.03.03.03 "Продаж світлих нафтопродуктів і газу"	Обсяг роздрібного продажу <ul style="list-style-type: none"> - бензину моторного; - газойлів (палива дизельного); - пропану і бутану скраплених; - газу природного скрапленого або у газоподібному стані (метану)
2.03.08.01 "Використання та запаси палива"	Обсяг кінцевого використання палива підприємствами, обсяг кінцевого використання палива підприємствами на перевезення транспортом внутрішнього сполучення: <ul style="list-style-type: none"> - бензину моторного; - газойлів (палива дизельного); - пропану і бутану скраплених; - газу природного скрапленого або у газоподібному стані (метану). Обсяг кінцевого використання палива підприємствами на перевезення морським та авіаційним транспортом міжнародного сполучення: <ul style="list-style-type: none"> - бензину авіаційного; - палива для реактивних двигунів типу бензину; - палива для реактивних двигунів типу гас, - гасу; - газойлів (палива дизельного); - мазутів паливних важких; - бензину моторного
2.03.08.03 "Енергетичний баланс України" (продуктовий)	Кінцеве споживання транспортом: бензину моторного, газойлів (палива дизельного); газу природного, зрідженого нафтового газу (пропану, бутану), мазуту топкового, вугілля, рідкого біопалива
2.03.11.02 "Діяльність підприємств наземного транспорту"	Загальний пробіг автомобілів (вантажні автомобілі, пасажирські автобуси, пасажирські легкові автомобілі, спеціальні легкові автомобілі, спеціальні не легкові автомобілі) на: <ul style="list-style-type: none"> - бензині моторному; - газойлі (паливі дизельному); - пропані та бутані скраплених; - газі природному скрапленому або у газоподібному стані (метані)
1.01.01.03 "Чисельність та склад населення"	Середня чисельність наявного населення

II. Інші джерела даних

Постачальники інформації	Інформація, що використовується
Міністерство енергетики та захисту довкілля України	Показники емісії (питомих викидів) забруднюючих речовин за категоріями пересувних джерел забруднення, передбачених у додатку 2
Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	Площа України
Міністерство інфраструктури України	Коефіцієнти впливу технічного стану автотранспортних засобів на питомі викиди забруднюючих речовин
Європейське агентство з навколишнього середовища	Коефіцієнти викидів Керівництва ЄПМО/ЄАНС з інвентаризації викидів забруднюючих речовин 2016 року за категоріями пересувних джерел забруднення, передбачених у додатку 2
вебсайт Світового банку	ВВП України за паритетом купівельної спроможності у постійних цінах 2011 року

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 2
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 2 розділу IV)

Перелік категорій пересувних джерел забруднення

№ з/п	Назва категорії пересувних джерел забруднення
1.	Автомобільний транспорт
2.	Залізничний транспорт
2.1.	перевезення вантажів
2.2.	перевезення пасажирів
3.	Річковий транспорт (включаючи рекреаційні судна)
3.1.	перевезення вантажів у закордонному сполученні
3.2.	перевезення вантажів у внутрішньому сполученні
3.3.	пасажирські перевезення
4.	Морський транспорт
4.1.	перевезення вантажів у закордонному сполученні
4.2.	перевезення вантажів у внутрішньому сполученні
4.3.	перевезення пасажирів
5.	Авіаційний транспорт
5.1.	перевезення у внутрішньому сполученні
5.2.	перевезення у закордонному сполученні
6.	Недорожня мобільна техніка (трактори, бульдозери, навантажувачі тощо)
6.1.	сільське господарство
6.2.	будівництво
7.	Судна, зайняті рибальством
7.1.	національні риболовні суда
7.2.	закордонні риболовні суда
8.	Військовий транспорт і авіація
8.1.	кораблі
8.2.	літаки

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 17.09.1992 № 2614-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 № 2939-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
3. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Закон України "Про охорону атмосферного повітря" (зі змінами та доповненнями) від 16.10.1992 № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>
5. Глосарій до плану статистичного спостереження, Держкомстат, 2009. URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm
6. Державний класифікатор України. Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України, затверджений наказом Держстандарту України від 31.10.1997 № 659 зі змінами. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Державний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 (зі змінами). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Інструкція про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.02.1995 № 7, зареєстрованим в Мін'юсті 15.03.1995 за № 61/597. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0061-95>
9. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15.02.2017 № 41. URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/41/41_2017.htm
10. Порядок складання, подання та розгляду запитів на публічну інформацію, розпорядником якої є Державна служба статистики України та/або її територіальні органи, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18.02.2013 № 140. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

11. Принципи діяльності органів державної статистики України, затверджені наказом Держстату від 17.08.2018 року № 170. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

12. Методологічні положення зі складання рахунку викидів у атмосферне повітря, затверджені наказом Держстату від 19.10.2015 № 298 (зі змінами). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

13. Керівництво ЄПМО/ЄАНС з інвентаризації викидів забруднюючих речовин 2016 року. URL: <https://www.eea.europa.eu/ru/publications/rukovodstvo-emet-еаос-ро-инвентаризациивыбросов-2016>

14. Вебсайт Світового Банку. Показники ВВП за паритетом купівельної спроможності в постійних цінах 2011 року у міжнародних доларах. URL: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.KD>